

Søskendeparret

Et fotografi i en bog med et rejseklædt par ramte mig, og penslerne kom frem.
De var så unge og så mærkede af afskedens øjeblik.
Han skulle til København og læse til læge.
Hun skulle blive hjemme og passe mindre søskende.

Valkyriens fødsel 1

I Thit Jensens sidste store roman **Den sidste Valkyrie** fortæller Thit om Thyra Danebods mor, Dronning Hethe: "Hun er gammel Valkyrie og bærer våben som en kæmpe, mallebrynje og hjælm med næsebeskytter. Hun rager op over det menige folk som et tårn, det ene uhyre bryst har hun løftet op og lagt til hvile på en beskuers skulder foran sig. Det andet bryst brændes bort allerede i den spæde alder som skik er med valkyrier – de vil ellers ikke kunne svinge det tunge slagsværd eller køllen"

Denne smertelige proces brugte jeg i malerierne Valkyriens fødsel 1 og Valkyriens fødsel 2, som symbol på et forfatterskabs gennembrud.

Valkyrien 2

Derfor malede jeg den første Valkyrie grøn, fordi jeg forbinder en skabelsesproces, som det at skrive og blive forfatter, med grønne farver, og Valkyrien 2 malede jeg med røde farver, fordi skriveprocessen er som en lidenskabelig rejse i inspirationens vold.

Portræt af Thit Jensen

En dag fik jeg pludselig et behov for at se, hvordan Thit var kommet til at se ud midt i livet.

Jeg så fotografier af hende, og kunne huske hendes stemme i radioen i begyndelsen af 1950erne.

Jeg havde læst flere bøger af hende og vidste, at hun også havde været foregangskvinde for prævention og børnebegrænsning i Danmark.

Hendes fremtoning på lærredet blev derfor en stærk kvindeskikkelse, med et vidtskuende blik ud i verden.

Brillerne i hendes venstre hånd er Johannes' motorcykelbriller, der kunne minde hende om deres brud i 1901 og give håb om kontakt igen.

Portræt af Johannes V Jensen

Da Johannes var midt i livet, var han stadig i gang med indre kriser. Han var på én gang tilknapet, stram i ansigtet og skrøbelig, som om et pludseligt vindpust kunne få facaden til at forsvinde. Et sårbart gemyt, et stædigt asen, viljefast og dybt skuende indad.

Hans store indsigt i ordenes orden og betydning og de store oplevelser i hans fortællinger malede jeg ind i skydækket over hans hoved. Der var højt til loftet hos Johannes, og hans inderlige nysgerrighed om mennesker af alle racer gav ham det sårbare udtryk.

Citronskiven til højre i billedet symboliserer den gentagne urkraft i hans forfatterskab.

Marie i kassen

Marie er Thit og Johannes` mor.

Ved Johannes` fødsel forskubbede Marie noget i sin rygsøjle og kunne ikke komme op af barselsengen. Snedkeren i byen lavede en kasse til hende, som hun blev transporteret i til København til behandling. Johannes blev passet af tjenestepiger og blev så fed, så Marie ikke kunne kende ham igen, da hun så ham flere måneder senere.

Da havde hun fået jernkorset, som støttede hende i at gå oprejst.

Hun fik på trods af det, alligevel ni børn.

Hendes forpinte ansigt, de dybe øjenhuler og den knugede hånd, der krammer kassens kant, opsøgte mig og blev malet. Johannes og hans endnu ikke fødte søskende trænger sig på bagved.

Jeg banker ekstra brædder på maleriets sider og hjørner, når det skal udstilles, fordi hele sceneriet er så nærgående, at jeg kam mærke kassens rå træplanker alligevel.

Marie skriger i kæret

De mange fødsler resulterede i, at Marie sprængte trommehinderne og blev tunghør, medens hun endnu var ung. Hun gik ned i kæret i nærheden af hjemmet og skreg, for at prøve om hun kunne høre sin egen stemme, men hun skreg også sin fortvivlelse og afmagt ud over de mange børnefødsler og angsten for at blive gal.

Var hun gravid igen?

Jeg forestillede mig, at der dansede røde ringe i hendes synsfelt, når halsen snørede sig sammen, og stemmens toner ikke nåede frem.

Hendes egen mor, havde nemlig druknet sig i bybrønden.

Marie Jensen var en betydningsfuld kvinde.

Thits forfatterskab var præget af moderens mange fødsler, og stærke karakter.

Johannes var præget af hans egen komplicerede fødsel, og angst og skyld krydsede hans og moderens forhold.

Himmerland, deres lyse sind

Marie var bekymret for Thit og Johannes` sindelag.

Angsten for, at de skulle arve de depressive følelser fra moderen og hende selv, forstærkede hendes opmærksomhed omkring de to børn. Hun var bange for, at de skulle afvige for meget fra flokken og fremstå som emanciperede individer.

Marie vidste ikke, at netop de to børn ville blive skabende kunstnere, og der netop var grobund for det, med et så sammensat følelsesliv, med lyse og mørke op og ned ture.

Jeg forbandt det farverige himmerlandske landskab med de store vidder, den åbne himmel og de kåde vinde, med deres lyse sind.

Våde bakker ved Lemvig, deres tunge sind

Det var markernes fald, nærmest i slugter, imellem flere farveindfald af mest skygge, der var så betagende i en em af regndis og orangesol, så jeg kom til at forbinde det med Thit og Johannes' tunge sind.

Det dramatiske i et storladent landskab, når det viser sin værste side frem, men også det dragende, fordi det appellerer meget mere til penslernes formåen end det alt for smukke landskab. Normalt siger jeg så, "det er gjort, det kan ikke gøres bedre", men det rå landskab, der vender bagsiden ud af sig selv, er en udfordring for en maler, og sådan er det måske også med de mennesker, vi møder. Når vi får lov til at se ind bagved i mennesket, så får vi del i det andet menneske, fordi vi ser skyggesiderne. Så bliver der krævet noget af os, som vi kan tage del i eller lade være.

Johannes og hans døde mor

Jeg tror, Johannes faldt til ro, da Marie døde.

Derfor blev han mildere, og det stramme udtryk i ansigtet slappede af.

De små ting optog ham, naturens forunderligheder, og han fik også den store oplevelse selv i en høj alder, at få sit tredje barn, og det var endnu en mulighed for ham, at se livets begyndelse uden de store komplikationer.

Han digtede et digt til sin afdøde mor, eller var det til ham selv, på seks vers, der hed Moder og barn.

Valmuer ved Sæby, Lidenskaben

Endnu en gang gav landskabet inspiration til Thit og Johannes.

Denne gang var det de overraskende, stærke og påtrængende valmuers røde farvevildskab. De var som besatte, der midt på de langstrakte marker, som nogen der slet ikke hørte til der, men langs blide gærde på det bløde Fyn. De vilde vise sig frem, og vedstå hvem de var, som et menneskes lidenskab, når det ikke kan lade være.

Der var en slags koketteri over deres leg med de grønne farver, man kunne aldrig være sikker på, at de var der endnu, næste gang man kiggede.

Deres lille by

Nu begyndte drømmene at spille mig et puds.

Jeg skulle udstille i Thit og Johannes` lille by, Farsø, og flere uger inden var drømmene så virkelige om stedet, som jeg aldrig havde besøgt, at jeg så omgivelsernes kuperede terræn for mig og den lille bys små røde tage.

Jeg befandt mig faktisk i drømmen på en mindre hedebakke udenfor byen, og havde slængt mig i lyngen, så jeg kunne mærke de hårde stængler mod mine arme og ben og lugte den karakteristiske krydrede luft, der altid får mig til at nyse.

Farverne stod printede i hukommelsen, da jeg vågnede, og penslerne overtog resten af fuldførelsen, troede jeg. Virkeligheden lignede grangiveligt mit drømmebillede så fuldstændigt, og jeg kørte ind mod byen i bil, fra den side som jeg havde malet maleriet fra. Da jeg kom hjem, malede jeg de blå streger ind på billedet, som blå toner, som en slags hyldest til min drøm.

På den anden side

Andreas var lillebroder til Thit og Johannes.

Han fik tuberkulose og døde allerede som ung.

Thit skrev en bog, *Kærlighedens Kåbe*, om deres forhold under hans sygdom og død.

Den betog mig, og da de begge, som resten af familien, tilhørte den spiritistiske tro, at man kan hidkalde de afdøde og få hjælp og råd, og at de også står ved milepælen mellem liv og død og tager imod den, der nu skal over på den anden side, blev jeg simpelthen så betaget af situationen, at jeg malede dette åndelige møde.

Jeg var på besøg i Allinge kirke på Bornholm, og kirkens farver satte gang i penslerne og førte billedspillet over på lærredet.

Kristian d. II og Stygge Krumpen

Det brud, som Thit og Johannes havde med hinanden i 1901, satte sig dybe spor mellem dem og resten af familien.

Det var så voldsomt, at Johannes forbød sine drenge at lege eller færdes sammen med søster Lallas børn, fra apoteket på Toftegårds Plads, når de gik til eller fra deres fælles skole.

Derfor tumlede jeg i tankerne med en mulighed for at kunne forene de to stivnakkede søskende.

Den kom så, da jeg læste deres hovedværker, Thits bog Stygge Krumpen og Johannes' bog, Kongens Fald. Bøgernes to hovedpersoner bliver nemlig begge to indsat på Sønderborg Slot efter Reformationen i flere år, læste jeg i Biografisk Leksikon.

Et sammenfald eller sammentræf eller en overførsel til, at Thit og Johannes via deres romanfigurer kunne få argumenterne på bordet og udredt misforståelser og komme til forståelse med hinanden. Penslerne digtede gådefuldt videre.

Prins Nilaus

Begge søskende brugte manden, i bog og fortælling, for at beskrive det gode menneske. Thit skrev om Prins Nilaus, Svend Estridssøns søn, der gifter sig med en engelsk prinsesse, men ikke fuldbyrder ægteskabet. Prinsessen forelsker sig i Knud den Helliges hærfører Paris Hjaltesøn, da kongen og hans mænd er på flugt ned gennem Jylland og søger beskyttelse hos prinsen og prinsessen på slottet i Thy.

En ond onkel på slottet overtaler Nilaus til at kaste Hjaltesøn i kælderen, hvor han udsættes for tortur og prinsessen straffes for sin utroskab ved at blive indsat i slottes tårn, hvorfra hun skal kastes ud den følgende morgen.

Det bliver en lang nat for Prins Nilaus. Hver gang han nærmer sig håndtaget til tårnets dør, visner hans hånd, og han har ikke kraft til at åbne den. Hele natten kæmper han med sig selv, og næste morgen lader han Hjaltesøn føre op fra kælderen, med lænker der er sølet til i blod, og han henter selv prinsessen og giver derefter de to elskende til hinanden.

Prinsessen havde lyseblå tæpper med fra England, som hun hængte op på slottes vægge. Det blev baggrunden for de begivenheder, jeg så for mig fra bogen og derfor blev billedet til et tæppemaleri.

Tordenkalven

Denne sælsomme mand var kommet slemt til skade i sine unge dage, da han arbejdede med heste på en gård. Hans ene ben var blevet ødelagt, og han var blevet krøbling. Alligevel formåede han at holde humøret oppe hos sig selv og andre. Han var bomstærk og hjalp hvor han kunne. Han havde også en særlig smuk evne til at digte, skælmske og sjofle sange, som han fortolkede rundt omkring ved gårdene. Han vandrede altid omkring på de himmerlandske veje. Han fik småsøm og andet jern for sangene, og jo mere han fik, desto længere og sjoflere blev sangene, så fruentimmere og børn måtte flygte. Han gemte jernet i hatten og solgte det i Hobro. Pengene gemte han i en pelsmuffe, han havde hængende på maven. De var til hans alderdoms forplejning. Johannes beskrev ham som det smukkeste menneske, han nogensinde havde mødt, i en af fortællingerne i Himmerlandshistorier. Jeg malede ham med kærlige, varme og finurlige farver. En hyldest til det gode menneske.

Faderen

Han var blevet midtpunkt i familien, hvad enten han ville eller ej. Han skaffede sig jo mange børn, elleve, og de skulle alle have mad og tøj. Der hvilede et stort ansvar på dyrlægen, at få alle ungerne godt opdraget. Han var optaget af de nye tider, spiritismen, nye forsøg og udviklinger indenfor astrologi og natur/fysiologiske emner. Han fik populærvidenskabelige tidsskrifter smuglet ind på sit kontor, forbi Marie, som var træt af al den nymodens snak og priserne på bladene.

Især Thit og Johannes nød faderens opmærksomhed, og de slugte hvad han fortalte om alle forunderlighederne. Ertebøllekulturens arne lå ikke langt fra deres hjem, og faderen besøgte stedet med de ældste børn, og Gundestrupkarret blev udgravet medens Thit og Johannes var børn. De keltiske tegn og figurer kunne få to følsomme børn i gang med fantasien om eksotiske lande, hvor karret kom fra. Især Johannes blev optaget af at fordybe sig i alle de spørgsmål karret stillede. Thit var mere til det spiritistiske og selv medie af og til. Faderen var også optaget af spøgelseshistorier fra egnen, som lokale folk havde oplevet og han skrev en bog om emnet.

Det mystiske og mytiske optog både Johannes og Thit, og de havde kun hinanden at snakke med, for de andre store søskende var ikke så interesserede, og de mindre søskende var for små til at forstå de store spørgsmål.

Hans Jensen var også foregangsmand for sygehusbyggeriet i byen.

Det lette fine der var i hans sind med dyrene og nysgerrigheden gjorde, at jeg valgte pastel farver til paletten for at understrege hans faste blik.

Broderen i Spanien

Johannes var kommet til København og var begyndt at læse medicin, men skriveriet overtog studierne. Han skrev nok ti føljetoner, og også han lod fantasien få vinger, ligesom Thit, men han havde bedre forudsætninger. Han var student fra Viborg, og fik et forlag til at trykke bøgerne.

Der kom efterhånden også andre bøger fra ham, og da havde han forladt studierne, for nu kunne han leve af det. Politiken tilbød ham et job som korrespondent. Han skulle skrive hjem om krigen mellem USA og Spanien.

Han blev grebet af folkestemninger, duftene, farverne, pigerne og tyrefægtningen. Jeg kunne alligevel ikke lade være med at tænke på ham som den lidt kejtede fyr fra Farsø, der nu var kommet til det store udland. Derfor opfandt jeg et sceneri med en høne, der forvildede sig ind mellem bordene på en café, hvor han sad og fik en kop kaffe. I kåthed og fordi han var dyrlægens søn, og fordi han var Johannes, greb han den, og alt blev kaos. Tjeneren løslod kræet, og jeg forestillede mig, at Johannes fik en fortælling, og jeg fik mit maleri.

Den erotiske Hamster

Thit havde en veninde, der var tandlæge og hed Johanne.

Thit havde også en mand, der var kunstmaler og hed Gustav.

Gustav lavede for mange aftaler med tandlægen uden tandproblemer, og Johanne og Gustav indledte et seksuelt forhold.

I en togkupé, mellem Klampenborg og Hellerup, var de alle tre samlede, på vej hjem fra en frokost, da fanden tog ved dem. Meget var fortiet alt for længe, og derfor beskyldte de hinanden for alle de modbydeligheder, de kunne finde på.

Thit følte sig dybt krænket og svigtet, til sidst råbte Johanne HOLD KÆFT, HOLD KÆFT, HOLD KÆFT!

Thit skrev bogen Den erotiske Hamster, om trekantforholdet.

Jeg var på Thits side og malede hamsteren så væmmelig som jeg kunne, og Gustav, som et pænt skvat. Igen var de røde, de lidenskabelige farver på paletten.

Abehorden

Johannes var på jordomrejse efter bruddet med Thit i 1901.

På et tidspunkt var han nået frem til østens mange seværdigheder.

Én af dem var en båd tur på en flod, og Johannes lå i flere dage i bunden af båden og kiggede op i tropeskovens trætoppe, hvor han fik øje på nogle aber, der også bevægede sig i samme retning.

Han blev opmærksom på abernes sammensætning, og at en gammel agtværdig han var fører for gruppen. Som dagene gik, så han de kvaler førerhannen havde for at holde positionen. Johannes blev grebet af hannens kamp for at holde sammen på sig selv og hele gruppen. De unge hanner gav ham kamp til stregen, også når det gjaldt hunnerne. Johannes skrev senere bogen Skovene, og Abehorden er én af fortællingerne.

Jeg malede et af de øjeblikke, hvor trusler og truende adfærd kunne sætte alt overstyr. Den ældre hans kæmpe indsats for at føre gruppen godt frem til madsteder. Hans årvågne øjne. Skrivekunstens gud, abeguden Tot har jeg malet til venstre og Ibisen, symbol for klogskab til højre. En pagt mellem kunstarterne.